

POSUDEK NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

NÁZEV PRÁCE: Self efficacy dívek a chlapců v matematice v období adolescence

AUTORKA PRÁCE: Barbora Ptáčková

Bakalářská práce Barbory Ptáčkové se zabývá matematickou self-efficacy (neboli pocitem osobní zdatnosti) u chlapců a dívek v osmé třídě. Jedná se tak o příspěvek k otázce, čím je ovlivněna školní výkonnost dětí v matematice a eventuálně jaké faktory mohou stát za zhoršováním českých dětí v matematice.

Výzkum, který autorka provedla, vznikl v týmu s Annou Vozkovou, která se zabývala stejným tématem ve čtvrtých ročnících ZŠ. Studentky společně vyvíjely nástroje sběru dat, jejichž funkčnost následně samostatně ověřily. Bakalářské práce tak slouží jako pilotní studie pro rozsáhlejší výzkum (Kritická místa ve výuce matematiky na ZŠ), který bude po mírných úpravách na základě výsledků využívat vyvinuté dotazníky a testy. V tomto smyslu byly obě práce velmi přínosné a oceňuji ukázněnost vůči požadavkům bakalářské práce i záměrům hlavního výzkumu, kterou obě studentky prokázaly. Spolupráci obou studentek hodnotím jako příkladnou – během vývoje výzkumného designu a nástrojů sběru dat se obě zapojovaly rovným dílem a vzájemně se inspirovaly, avšak výsledný text zpracovávaly zcela samostatně.

Práce Barbory Ptáčkové je standardně členěna na teoretickou a praktickou část. Text je hutný, ale nikoliv na úkor srozumitelnosti. Výběr témat v teoretické části je vyčerpávající a logicky strukturovaný. Text má dobrou stylistiku. Autorka pracovala s poměrně velkým počtem publikací, z toho bylo několik v angličtině. Práci s literaturou hodnotím jako dobrou – autorka je schopna nejen vytáhnout klíčové informace, ale také údaje komparovat a kriticky se k nim vztahovat. Dílčí výhradou je malé zakotvení některých pasáží v literatuře.

V empirické části autorka pracovala s velkým množstvím dat, které byly shromážděny prostřednictvím tří nástrojů. I když to nebylo snadné, dokázala v nich udržet hlavní linii. Statistické zpracování považuji na úrovni bakalářské práce za nadstandardní (ačkoliv samotná data nabízí prostor ještě pro další procedury). Ačkoliv autorka využila konzultace dr. Škaloudové, v práci prokazuje porozumění zvoleným postupům. To pokládám za hlavní přínos bakalářské práce pro studentku – navzdory úvodním obavám z kvantitativního výzkumu se jí podařilo zvládnout statistické metody.

Výzkum přinesl částečně překvapivé výsledky, které autorka dobře diskutuje v závěrečné kapitole. Práce potvrdila, že výkony v matematickém testu souvisí s matematickou self-efficacy. Zároveň prokázala genderové rozdíly v testových výkonech. Je proto překvapivé, že nebyl zjištěn rozdíl mezi chlapci a dívkami v matematické self-efficacy. Tento rozdíl navíc ukazují zahraniční výzkumy. Jak si autorka tento paradox vysvětluje? U dívek nebyla prokázána souvislost mezi self-efficacy a výkony v testu a dále mezi self-efficacy a oblibou matematiky. Čím může být způsobena absence vztahu mezi proměnnými u dívek (na rozdíl od chlapců)?

Závěr: Bakalářskou práci Barbory Ptáčkové hodnotím jako kvalitní. Práce prokazuje, že autorka má přiměřenou schopnost analytické práce s odbornými publikacemi a dobré badatelské dovednosti, včetně prezentace výsledků. Oceňuji rovněž autorčinu schopnost pracovat v týmu. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Otázka k obhajobě: Jak souvisí self-efficacy a naučená bezmocnost? Proč pojem nebyl zařazen mezi blízké pojmy do kapitoly 1.2.?